

ИМА ЛИ СПАД В РАЖДАНИЯТА ОТ ВТОРИ РАНГ?

(Анализ с данни от преброяването на населението и жилищния фонд, 2001)

Елена Койчева*

РЕЗЮМЕ Настоящият анализ е фокусиран върху изследването на прехода на раждане на второ дете в България през периода 1980-2000 година. Разглежданият период дава възможност за сравнение на събитията преди и след прехода на страната към пазарна икономика. Използвана е 2.5-процентна представителна извадка от Преброяване 2001 и е приложен пропорционален хазартен модел. Резултатите доказват една от основните хипотези, че преобладаващият в миналото двудетен семеен модел вече не е толкова популярен в страната.

През последното десетилетие на миналия век както в много други страни от Източна Европа, така и в България настъпиха съществени изменения в демографското развитие. Характерни за този период са значителните промени в смъртността (Колер, 2000), формиращите се тенденции в брачността (Цветкова, 2001), в пропорцията на извънбрачните деца (Европейски съвет, 2001) и съответно в средната възраст на раждане на първо дете и встъпване в брак. Наблюдават се значителни промени в коефициентите за плодовитост. В продължение само на осем години например средногодишният брой на живородените деца спада почти наполовина: от 112 180 през 1989 до 64 125 през 1997 година.

Преди посочения период тенденциите в България относно формирането на семейство бяха почти постоянни и имаха три основни характеристики: почти задължителното раждане на първо дете, ранна възраст на плодовитост с кратки интервали между последователните раждания и преобладаване на двудетния модел на семейство (Филипов, 2001). Тоталният коефициент на плодовитост заемаше стойности в доста тесен интервал - между 2 и 2.5 - за повече от 20 години (от 1960 до 1984). Наблюдаваните колебания могат да се интерпретират като резултат от политически решения и взетите съответни

* Сътрудник към Института за демографски изследвания "Макс Планк", Росток, Германия; e-mail: Koytcheva@demogr.mpg.de